

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Саша Владимирова Тодорова

Относно: присъждане на образователната и научна степен: „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Вътрешна политика и медии).

Тема: Демографско развитие – институционални и медийни конфликти, автор Ивелина Георгиева Георгиева и научен ръководител проф. д-р Луливера Кръстева

I. Информация за дисертанта

Ивелина Георгиева Георгиева е завършила Средно училище за чужди езици и мениджмънт „Иван Вазов“, София през 2002 г.

След това постъпва като студентка в Нов български университет, където придобива ОКС „бакалавър“ със специалност „Масови комуникации“ (2003-2007 г.) и ОКС „магистър“ със специалност „Връзки с обществеността“ към ФЖМК при СУ „Св. Климент Охридски“. Тук тя продължава обучението си като редовен докторант в периода 2017-2020 г. по научна специалност 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Вътрешна политика и медии). Зачислена е със Заповед №РД 20-998/12.07.2017 г. Отчислена е с право на защита със Заповед №РД 20-1359/15.09.2020 г. Положила е пет докторантски минимума: два задължителни – с оценки отличен и много добър и три допълнителни – с отлични оценки.

Ивелина Георгиева успешно е съчетавала обучението с работа. Натрупала е трудов стаж и професионален журналистически опит като започва от позицията репортер. Притежава и управленски опит. В момента е управител на фирма, в чийто предмет на дейност влизат както рекламата, така и медиите.

II. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем на 367 страници. Структуриран е в триглави, увод, заключение, библиография и 5 приложения. Библиографията включва 335 източника, от които 31 нормативни документа, 117 на кирилица, 37 на латиница и 150 медийни публикации.

Основната информация е обобщена в 11 таблици, 39 графики.

Възприетата структура се характеризира с последователност, която разкрива логиката на анализа.

Проблемът с *актуалността* на дисертацията е безспорен. Безспорно е и обстоятелството, че тази актуалност непрекъснато расте поради задълбочаващата се демографска криза и ясно очертаната напоследък тенденция за превръщането ѝ в демографска катастрофа и ниското равнище на ефикасност на политиките в тази област поради negliжиране на новите обстоятелства при тяхното формиране, изискването за социална рационалност, идентифициране на рисковете и тяхното неутрализиране, съобразно наличните ресурси и използването им. Всичко това на свой ред очертава съдържанието, обхвата, дълбочината, честотата и възможностите за преодоляване на институционалните и медийните конфликти по повод демографското развитие, както и равнището на чувствителност на обществото по този проблем.

Докторската теза е формулирана точно и ясно и гласи, че „наличието на съществени конфликти в институционалната и медийната сфера, свързани с демографското развитие на България най-често се изразяват в пасивността на институциите и медиите“.

Целите и произтичащите от тях *задачи* на изследването също така са ясно и точно формулирани.

Същото се отнася и за *предмета* и *обекта* на изследването.

Формулираните хипотези са пречупени през призмата на новите условия, в които протичат демографските процеси у нас, и в които се формират конфликтните ситуации и зони в институциите и медиите.

Възприетата *методология* на изследването съответства както на поставените цели и задачи, така и на предмета и обекта на изследването.

Дисертантката е отчела сложността на проблематиката, която е предопределила използването на допълващите се предимства на метода на изследване на документи, дълбочинно интервю, вторичен анализ на социологически данни. Професионално и уместно е използвала сравнителния анализ, както и прецизно е спазвала статистическите изисквания при обработването и обобщаването на информацията. Умело е приложен и дедуктивният метод при определянето на постигнатото равнище на изученост на възприетата докторска теза.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Съдържанието на дисертационния труд и осъщественият анализ имат две изследователски полета: а.) демографското развитие и б.) институционалните и медийните конфликти с присъщите им ефекти

(положителни и негативни), свързани с управленския процес в национален и европейски мащаб.

Теоретичният анализ е насочен към идентифициране на проблемите, свързани с демографското развитие, ролята и значението на знанието за тях, негативните ефекти от пренебрегването на това знание. Теоретичният анализ в дисертационния труд върви и по направлението връзки и взаимозависимост между проблемите на демографското развитие през призмата на социалното управление и резултатите от него от една страна и връзката и взаимозависимостта между демографското развитие и медийните подходи.

Теоретичните граници на анализа са разширени с описанието на дейността по реализирането на демографската политика в различни времеви граници с присъщите им икономически и социални характеристики, с топографските им аспекти в национален и европейски план. На тази основа се очертава постигнатият добър опит, който чрез адаптация може да се използва и у нас.

Съответствието между предмета и обекта на изследването и избраната методология е позволило да се разкрият познавателните възможности на медиите с оглед навременно решаване на демографските проблеми у нас. И още, обогатява се ролята на журналистиката за изграждането на връзката и взаимодействието между институциите и медиите на основата на идентифицирането и преодоляването на конфликтите в демографската сфера и в останалите сфери на живота въобще.

IV. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Постигнатото качество на анализа и неговата всеобхватност от гледна точка на темата на дисертационния труд дават основание да се изведат няколко научни и научно-приложни приноса.

Към формулираните от дисертантката научни приноси, които засягат изясняването на демографското развитие и институционалните и медийни конфликти, могат да се добавят:

- обособяването на различни подходи в изучаването на демографската политика, разглеждана като основно направление в социалната политика и динамиката в характеризиращите я показатели в отделните етапи на социално-икономическото развитие и глобализационното въздействие;
- идентифицирането на конфликтните ситуации, конфликтните зони и видовете конфликти между институциите и медиите по отношение negliжирането на остротата на демографската криза у нас;

- постигнатата цялостност и пълнота по отношение взаимодействието между демографското развитие и демографската политика, умело допълнени с емпирични аргументи.

В научно-приложен аспект приносът на докторантката е свързан с :

- методологичните основи на проведеното от нея авторско изследване, съответстващо на темата, целите и задачите на дисертационния труд, видяни през познавателните възможности на социологията. Разработената методика е оригинална със съчетаването на различни методи на събиране и анализ на информация, което е позволило по емпиричен път да се разкрият съществените дефицити в управлението на институциите и медиите;

- описаните характеристики на държавните институции (формализъм, симулиране на дейност, слаба отчетност и слаб контрол, безсрочност, липса на синхрон между тях);

- лансираните идеи за максималното използване на въздействащата мощ на медиите за разкриване на проблеми, търсенето на решения и контрол по изпълнението им.

- формулираните и доказани хипотези са своеобразен ориентир, отчитащ връзките и взаимодействието между институции и медии, на чиято основа би следвало да се изграждат подходите за работа, управление и оценка.

V. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертацията са направени три публикации, едната от които е на английски език. Дисертантката има общо шест изнесени доклада по темата на дисертационния труд. Един от тях е представен на международна конференция, един – на XI Национална школа за докторанти и млади изследователи, организирана от Института за изследване на човека и населението при БАН и четири – на факултетно равнище.

VI. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд отговаря на съдържанието му. Структурата, обемът и изложението в автореферата дават пълна представа на читателя за извървения път от дисертантката, получените резултати и тяхната значимост за развитието на българското общество.

VII. Препоръки

Препоръчвам дисертантката да продължи своята изследователска работа в областта на демографското развитие и демографската политика и свързаните с тях институционални и медийни конфликти. Представеният анализ е показателен, че тя е дълбоко свързана с тази проблематика и е проявила професионализъм, висок научен морал и отговорност.

VIII. Въпроси

Как журналистиката като четвъртата власт може да допринесе за:

а.) *преодоляването* на формализма в дейността на институциите по отношение на ограничаването на демографската криза;

б.) *формирането* на нови ценностни модели, свързани с ускоряването на демографското развитие, разглеждано като най-същностната и дълбока основа за съхраняването на българската нация;

в.) *включването* на грижите за съществено ограничаване на демографската криза в дневния ред на държавното управление като първостепенна и неизменна задача на всички, независимо от управляващи и опозиция.

Заключение

Много добрата теоретична подготовка на дисертантката ѝ е позволила да извърши огромна проучвателна работа, насочена от една страна към установяване на научното наследство, свързано с демографското развитие, а от друга – към подготовката и провеждането на авторско изследване по темата на дисертационния труд.

Възприетата методология на изследването отговаря на поставените цели и задачи на изследването, което прави възможно тяхното изпълнение.

Коректното използване на съвременни научни методи и получените резултати дават основание да определим дисертантката като сериозен млад изследовател.

Показано е високо равнище на информираност по проблема, видно от използваната литература и богатия научен апарат, което е показателно за нейната научна етика.

Ивелина Георгиева умело разкрива своеобразието на връзките и взаимоотношенията между институциите и медиите в процеса на формирането на демографските политики и контрола на изпълнението им.

Посочените от нея негативни страни на институциите и медиите в процеса на управлението на демографското развитие са израз на научна смелост и гражданска отговорност.

Дисертантката умее да проблематизира и обобщава и на тази основа да прави предложения за демографско развитие с помощта на институциите и медиите.

Направените бележки и препоръки са отразени по целесъобразност.

На това основание с дълбока убеденост препоръчвам на уважаемото Научно жури да приеме дисертационния труд на Ивелина Георгиева Георгиева „Демографско развитие – институционални и медийни конфликти“ за завършено научно изследване и да ѝ присъди образователно-научната степен „доктор“.

15.08.2022 г.
гр. София

Изготвил рецензията:
доц. д-р Саша Тодорова